

Bach

Bevlogen, briljant en balorig

Johann Sebastian Bach | 1685-1750

Tja, wat kun je (nog) vertellen over Bach? Waarschijnlijk is alles al gezegd en geschreven. Vele geschiedkundigen, musicologen, notenkrakers, theologen en andere ‘specialisten’ waarvan sommige self-made, hebben zich gebogen over het muzikale fenomeen genaamd Johann Sebastian Bach. Planken vol boeken zijn geschreven. En of het allemaal klopt? Deels waarschijnlijk wel, maar er is natuurlijk ook een aardig portie giswerk. We zullen naar sommige dingen blijven gissen omdat die feiten doodleuk niet meer te achterhalen zijn. De muziek van Bach is van noot tot noot ontleed en we weten veel van zijn loopbaan. Maar ik ben juist zo nieuwsgierig naar de *mens* Johann Sebastian Bach! Wie was hij nou eigenlijk en wat dreef hem? Ik vermoed dat Bach boven alles een bijzonder veerkrachtig mens was. Een man die omringd was door de dood, maar zich staande wist te houden en briljante muziek bleef

schrijven. Bach was nog maar een kleine jongen toen hij zijn ouders en zijn meeste broers verloor. Eenmaal volwassen, droeg hij 10 van zijn kinderen naar het graf en zijn vrouw. Nou ja, die laatste droeg hij niet letterlijk naar het graf; na een reis kwam hij thuis toen bleek dat ze tijdens zijn afwezigheid was gestorven en begraven. Dat doet wat met een mens. Er is regelmatig geschreven dat Bach niet makkelijk in de omgang zou zijn geweest, balorig misschien? Er is een voorval bekend waarbij hij iemand in het orkest een *Zippelfagottist* heeft genoemd (oftewel: je klinkt als een geit). Ook is bekend dat Bach zijn pruik (destijds een hip mode-item) van z'n hoofd greep en naar een prutsende organist gooide en riep dat de beste man beter schoenlapper had kunnen worden. Het zou zo maar eens kunnen zijn dat Bach ook niet het beste materiaal (musici) kreeg om mee te werken. De pech voor Bach was dat – in dienst van de kerk – zijn zogenaamde ‘misstappen’ allemaal werden geregistreerd en daarom kennen we deze verhalen.

Zou hij stampvoetend thuis zijn gekomen? Zou hij gezegd hebben ‘*Ze bekijken het maar, ik doe het niet meer?*’ Of zou het voor hem aanleiding zijn geweest om weer een nieuw briljant meesterwerk te creëren? Ik zou zo graag weten hoe het hem in het ‘gewone leven’ is vergaan. Hoe hij zich staande wist te houden. Hoe hij in staat was om ondanks alle moeilijkheden zo mooi te componeren. Te componeren op teksten die veelal slecht geschreven waren en die te vaak gingen over lijden en dood. Was hij opstandig als hij dacht aan al die gestorven kinderen, of berustte hij er in? Zou hij desondanks toch ook plezier hebben gehad? Ik zou zo graag weten of er in zijn hoofd altijd muziek klonk....wat Bach zelf als zijn mooiste, beste werk zou betitelen en hoe hij het gevonden had als hij had geweten dat 269 jaar na zijn dood zijn muziek nog zo veel en vaak zou klinken. Ook hier, anno 2019 in de Kloosterkerk van Ten Boer met een bevlogen dirigent en een koor dat zijn muziek met liefde zingt.

Ina Klompmakers
Van de Braamberg